

AKILCI İLAÇ KULLANIMI VE BİYOEŞDEĞERLİK

* Ecz. Sabriye ŞEN

İlaç zorunlu bir tüketim maddesidir. Diğer tüketim maddelerinden farklı olarak, hatalı kullanımı insan hayatını ciddi şekilde etkileyebilmektedir.

Bundan dolayı "Akılcı ilaç kullanımı" çok önemlidir. Akılcı ilaç kullanımı tanım olarak şu şekilde ifade edilmektedir. "hastanın klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre en uygun ilacın, uygun dozda ve uygun zaman aralıklarında, kişi ve kamu için en uygun fiyata sağlanmasıdır."

Akılcı ilaç kullanımı konusundaki en önemli sorun ülkemizde olduğu kadar tüm dünyada da yaşanan akılcı olmayan ilaç kullanımınıdır. Bu durum tüm dünyada karşımıza ciddi bir sorun olarak çıkmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre,

reçetelenen ve verilen ilaçların yarısından fazlası uygun tedaviyi sağlayabilecek ürünlerden oluşmamaktadır. Hastaların yarısı da ilaçları yanlış kullanmaktadır. İlaçların "yetersiz", "aşırı" veya "yanlış" kullanımı, kaynakların israfına ve önemli sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Bu sorunların aşılması sağlıklı toplum için ivedilikle çözümlenmesi gereken bir durumu işaret etmektedir. Özellikle gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelerde daha sık rastlanan bu sorunların aşılması öncelikle iyi yetişmiş ve donanımlı sağlık personeli ile bilinçli hasta profilinin yaratılmasına bağlıdır.

Akılcı ilaç kullanımında önemli bir basamakta ilacın uygun fiyata sağlanmasıdır. Bu durum biyoeşdeğerlik ve eşdeğer ilacın önemini ortaya koymaktadır.

Referans ilaçlarla aynı etkin maddeyi (maddeleri), aynı miktarda içeren, dolayısıyla aynı farmakolojik etkilere sahip ilaçlar olarak tanımlanan "eşdeğer ilaçlar" akılcı ilaç kullanımında önemli bir yer tutmaktadır. Hasta üzerinde aynı tedaviyi sağladıkları bilimsel çalışmalarla kanıtlanan ve referans ilaçların koruma süreleri bittikten sonra satışa sunulan eşdeğer ilaçların en önemli özellikleri; "etkin", "kaliteli", "güvenilir" ve "ekonomik" olmasıdır. Eşdeğer ürünün referans ürünle aynı tedaviyi sağladığı, yani terapötik

eşdeğer olduğu biyoeşdeğerlik çalışmalarıyla kanıtlanmaktadır.

AKILCI İLAÇ KULLANIMI VE BİYOEŞDEĞERLİK

Aynı etkin maddeyi, aynı miktarda, aynı ya da benzer farmasötik formda içeren, uygulandığı vücut bölgesinden kana geçiş hızı ve miktarı belli sınırlar içinde aynı olan iki ilaç, birbiriyle "biyoeşdeğer"dir. Ülkemizde de biyoeşdeğerlik önem kazanmaya başlamıştır. Sağlık Bakanlığı, 2000 yılından itibaren eşdeğer ilaçların ruhsat alabilmesi için biyoeşdeğerlik çalışmalarının yapılmış olmasını zorunlu tutmaktadır.

Pek çok ülkede biyoeşdeğerlik çalışmaları geriye dönük uygulanmamasına rağmen, ülkemizde halk sağlığı dikkate alınarak, 2000 yılından önce ruhsat almış ve biyoeşdeğerlik sertifikasına sahip olmayan ilaçlarında biyoeşdeğerliklerinin kanıtlanmasını şart koşmuştur. Eşdeğer ilaçların çok önemli ekonomik avantajları vardır. Sağlık bütçelerinde sağladığı tasarruflarla yeni tedaviler için kaynak sağlaması, rekabet ortamı yaratarak referans ilaç fiyatlarının düşmesini ve yeni ilaç arayışlarının devamının sağlanması ve ekonomik olmaları itibarıyla kolay erişim sağlanması bilinen en önemli avantajlardır... Ülkemizin ekonomik de anlaşılacağı gibi eşdeğer ilaç kullanımı ülkemizde tasarruflar açısından önemli avantajlar sağlamaktadır.

2006 yılına ait veriler baz alındığında 797 milyon YTL tasarruf sağlandığı görülmektedir.

Akılci ilaç kullanımı

hastalara da

önemli görevler

yüklemektedir.

Bu görevleri

"hastalara ilaç

kullanımında öneriler"

başlığı altında şöyle

sıralayabiliriz;

- İlacı doğru yoldan, doğru zaman aralıklarında, doğru dozda ve belirtilen süre boyunca kesintisiz almalıdır.
- Kendini iyi hissettiğinde ilacı kendiliğinden kesmemelidir.
- İlaçtan yarar görmüyorsa durumu doktora bildirmelidir.
- İlacın kullanımı ile ilgili kuşkusu varsa doktoruna ya da eczacısına sormalıdır.
- Dalgınlıkla ilacı unutabileceğini düşünüp bazı hatırlatıcı düzenlemeler yapmalıdır.
- Komşusuna iyi gelen bir ilacın kendisine zarar verebileceğini unutmamalıdır.
- Evlerde yıllardır duran bazı ilaçların aktivitelerini kaybetmiş olabileceğini hatta toksit bazı sorunlar oluşturabileceklerini göz ardı etmemelidir.

Kaynaklar: İlaç endüstrisi işverenler sendikası